

tött. (Rehabilitálására 1997-ben a Vatikán kezdeményezésére került sor: a Hittani Kongregáció, bár tanításait tévesnek, veszélyesnek és félrevezetőnek ítélte, bennük eretnekséget nem talált. Ennek ellenére Bulányi 13 évvel később bekövetkezett haláláig persona non grata maradt a katolikus egyház fősodra számára.)

A szélesebb közvélemény akkor ismerte meg Bulányi és a Bokor nevét, amikor 1979-ben Merza József 47 éves matematikust, négygyermekes családapát 19 napos tartalékos továbbképzésre behívták katonának, ám ő megtagadta a katonai szolgálatot. Őt követve 1989-ig, az alternatív sorkatonai szolgálat bevezetéséig még 24 Bokor-tag tagadta meg a katonáskodást. Legtöbbjüket hároméves fogházbüntetésre ítélték. 1979 és 1989 között Magyarországon összesen 758 ember tagadta meg a sorkatonai szolgálatot, közülük 700 Jehovista volt – mégis a bulányisták váltak botránykővé. Vajon miért? Mert a Bokor rendszeresen nyilatkozott a szamizdat Beszélőnek, a Szabad Európa Rádióknak, a külföldi sajtónak – vagyis használta a médiát.

A rendszerváltás óta a Bokor élete nem lett könnyebb. Igaz, bevezették az alternatív katonai szolgálatot, a szamizdatos megjelenések után folyóiratok alakultak (Érted Vagyok, Koinónia), beindult a könyvkiadás stb., de a magyar gazdaság válsága, a társadalom súlyos megosztottsága és erkölcsi romlása a Bokor tagjait azóta is frusztrálja. A tagság nem nő, Magyarországon a népesség sem (kivéve a Bokor családait, ahol az átlagos gyerekszám 3,6). Szellemi orientációjukat tekintve a közösség tagjai egykor túlnyomórészt katolikusok voltak, nem véletlenül definiálták közösségüket „katolikus bázisközösségi mozgalomként”.

Ma „katolikus” helyett inkább „katolikus gyökérűt” mondanak, s általában „jézusi tájékozódású erkölcsi megújulási mozgalomként” határozzák meg magukat, amelyhez mindenféle politikai, vallási és egyéb elkötelezettségű emberek tartozhatnak. Király Ignác szerint ma négy meghatározó irányzat van a közösségben: az „ortodox bokristák”, az „ezoterikusok hívei”, a „buddhista lelkesítettek”, valamint az „átlagtesók”. Igaz, ebben nincs semmi rendkívüli, a Bokor felekezeti szempontból mindig is megengedte a legnagyobb sokszínűséget, a buddhizmustól az ateizmusig.

Tagjait mindig önálló gondolkodásra és autonóm cselekvésre nevelte, és sosem tiltotta, hogy a tagok akármely, sőt akárhány felekezethez tartozzanak – ezért sem válhatott például a Bokor az évek során önálló felekezetté. Az öt éve halott Bulányi szerint: „Ötezer tévedhetetlen hitvallás van a világon, s az egyikhez tartozni kell. A Bokor számára a lényeg a jézusi üzenet. Az pedig bármelyik hitvallás mellett elszabotálható – vagy megvalósítható. Kicsinek kell lenni, szelídnek kell lenni, szolgálni kell a másikat, osztozni kell.”

Ez azt is jelenti, hogy a Bokor kereszténysége is csak abban az esetben biztos, ha e szón nem Krisztushitet, hanem Jézus-követést értünk. Ezért nevezte el a Bulányi atya és a Bokor közösség című 1996-os német

nyelvű disszertációjában Máté-Tóth András teológus – a görög akolouthin (követni) szóból – „akolutulógiának” a Bokor teológiáját.

A Jézus-követés – ez derül ki a KIO-ból, az alapító atya Keressétek Isten Országát! című fő művéből is – mindössze három dolgot jelent: adni kell, szolgálni kell, és el kell vetni minden erőszakot. Ezenkívül elég, ha betartjuk az erkölcsi alapszabályt: „Amit szeretnétek, hogy az emberek veletek cselekedjenek, ti is ugyanazt cselekedjétek velük.” Bulányi szerint ezt korszerűbben úgy lehet mondani: „Akarjatok kivétel nélkül minden embert odaültetni az élet asztalához.”

KIRÁLY IGNÁCZ

EMLÉKNAP

ELMÉLKEDÉSNEK ÁLCÁZOTT KÖSZÖNET

Visszatekintek. Érdekes mozgalom vagyunk. Sajátosan működő testvérbaráti körök alkotják Bokrunkat. Itt van Gyurka bácsira emlékező ünnepünk: valakik öszszedugják fejüket és sok hónappal ezelőtt elhatározzák, hogy kellene valamit rendezni az 5. évfordulóra. Tudják, hogy a Bokorban egyik szokott jelenség, ha valakinek ragyogó ötlete van, azt rendre fel is kérjük annak kivitelezésére. Tudták ezt az összehajló emberek és megspórolták egy véleményezési és felkérési kört: maguk rendeződtek kivitelező munkacsoporttá, szervező bizottsággá. Amint gondolták, úgy is tettek: elkezdtek tervezni, megvitatni, felelős gazdákat találni a feladathoz. Bokros és nem bokros arcok vonulhattak szemek előtt, hogy ki mit szólna, ha ez és így lenne.

Hogyan jelenjék meg Gyurka bácsi radikalizmusa és ugyanakkor tagadhatatlanul meglévő, Egyházat megújítani akaró elkötelezettsége? Hogyan szóljon mindezekről életműve a Bokor, mely a legsajátosabb eltéréseket mutatja nézetben, módszertanban, kivitelezésben? Nem lehetséges, hogy úgy működjön az ember, hogy mindenkinek vágyai, elvárásai szerint járjon el. Egyéniségek vagyunk, annak minden áldásával és visel-nivalójával. Szervezőbizottságunk a maga belső dialógusának eredményeként rakosgatta az emlékünnap tégláit. Esetenként megkísérelt tágabb körű véleményezések megmutatták, hogy bizony parttalan és már-már alig kezelhető vélemény áradat tette toporgóssá a szervezés hősies munkálkodását. Tudjuk mi, hogy bizony a toporgásban is lehet sántulni. Amint a meggondolatlan rohángálásban is. Nem kevés határozottság és bölcsesség kell ahhoz, hogy a lesántulás veszélyei helyett gyümölcsöző szervezői döntések és előbbre lépések szülessenek. Csoda történt. Vajúdtak a hegyek és hegy született. Nem egerke.

Hetven éve is született valami. Négy-öt magyar és egy horvát jezsuita összehajolt. Csoportjuk meghatározó személyisége a mi Gyurka bácsink. Indult egy

dombocska, kezdetben nagyreményű egyházi támogatással. A frontemberek, élükön Gyurka bácsival, odahelyezték teljes önmagukat. Egyházi méltóságok óvatos áldásukkal figyelték a kisközösségi dombocskák születését. A nagy kertben a magukat felelős gazdákként értelmezők külső nyomás és belső félelem hatására vakondtúrásnak minősítették a dombocskákat és kineveztek gereblyező embereket, hogy rend legyen a kertben, az egyházban is, és a magyar ugaron is. Inkább kell elegyengetni a nem kívánatos dombocskákat, mintsem, hogy az egész katolikus kertet ledőzerolja az ateista bulldózer.

Hetven éve. Akkor indult, majd szünetelt vagy tíz évig. Valami belső erő azonban megtörte ezt a halotti csendet jelentő évtizedet. Újra indult a dombocska emelkedése, pedig a gereblyék és gereblyezők felettébb munkálkodtak. Hiába, mert ami belső erőforrásból indul és működik, azt külső parancsra nem lehet egykönnyen elegyengetni. Ahhoz meg kell tagadtatni a belső parancsot és ez maga a halál, az Isten Országá halála minimum azokban, akik feladják, eladják jézusi álmaikat. A dombocska azonban ártó gereblyézések hatására még jobban növekedett, mintha a pusztítás szándéka művelés áldásává vált volna. Dombocskából bokrocska nőtt, bokrocskából Bokor terebélyesedett. Tagjaiból számosan összemosolyogtunk a mostani emlékünnepen. A létezés és a remény mutatkozott meg és hatotta át a piarista légtér: zsongás és figyelés, gondolat és vallomás tették fárasztóan nagyszerűvé ezt a nagyszombatot.

A szervezői drukkk, a bizonytalan elemek miatti aggodás csak a szolgálattevőkben lehetett, a testvérbarátok ezt nem nagyon érzékelhették. Utólag legalább jó tudatosítanom, hogy sok óra, nap, ütköztetés és beletörődés, csalódás és pénzráfordítás... meg még ki tudja mi minden egyengette ünneppé június 6.-át. Az Isten Országá nagyon is rajtunk fordul. Azokon, akik mernek kigondolni, hajlandók beleállni és felgyűrjük az ing ujját. Mi, a gyümölcs élvezői utólag okos észrevételekkel kritikát is gyakorlunk, meg köszönetet is szoktunk mondani. Ez a fejlődésünk megszokott menete. A KAPCSOLAT évében, hogyan lehetne személyesen átölelni a Jézusért, Gyurka bácsi emlékéért, a Bokor megerősítéséért munkálkodó szervezőket, a részvállalásaikban helytállókat...

A záró mise végén, kézfogásunkkal személyessé tett himnuszunkkal talán ezt is ki akartuk fejezni...

KOVÁCS LÁSZLÓ

TESTVÉREIM!

Gyurka testvérünk halála előtti nap, késő este (éjjel) néhányan a szobájában voltunk. Ő egy elektromos gyógy-fotelágyban ült, amit távirányítóval lehetett működtetni: előre és hátra...

Valaki tanította őt: „előre – hátra”, „előre – hátra”, és figyelmeztette: előre nem biztonságos, mert arcra lehet bukni... Talán egy negyed órát küzdött, hogy begyakorolja: „előre – hátra”, „előre – hátra”, „előre nem biztonságos”... Majd leállt... Talán arra gondolt, ezt neki nem kell tanulnia. Elbúcsúzott tőlünk külön-külön: Menjetek! Isten veletek! Mindez öt éve történt... Azóta sem felejttem... „Előre – hátra”, „előre – hátra”, „előre nem biztonságos”... Igen, előre nem biztonságos, mert – bocsánat a szóért – pofára lehet esni... Ezt ő igazán tudta és élete során megtapasztalta. Mindvégig vállalta!

Most mi ezt a napot nem arra szántuk, hogy megtanuljuk, amit úgyis tudunk, hogy előre menni nem biztonságos; nem is azért, hogy maradjunk ott, ahol vagyunk; vagy netán a biztonságos hátraarcot válasszuk.

Hanem azért vagyunk itt Bulányi Györgyre emlékezve, hogy követve Őt, ne adjuk föl az irányt, folytassuk akkor is, ha nem biztonságos! Ez a mai nap nemcsak emléknapp, nemcsak hálanap Gyurkáért és a többi vele együtt az „fenti csoportba” költözött testvérekért, hanem Lélekünnep is egyben: a Hamvazószerdán kezdett Lélekváró elmélkedéseink befejező napja számunkra. Emlékezés arra, hogy a tanítványok a Mester halála után várták az erőt a Magasból. Várták és megkapták az Igazság Lelkét, az Erősség Lelkét, a Bátorság Lelkét.

Istenem! Add meg nekünk, mindnyájunknak, hogy ezen a napon hatalmasat tudjunk lélegezni a Te Lelkedből; erőt méríteni Testvérünk és Testvéreink példájából, hogy új erőre kapva folytassuk Jézus radikális Útját, a Bokor Útját előre, és ne hátra.

Előre akkor is, ha sokak szerint nem biztonságos, ha veszélyes, mert tudjuk, hogy kockázat és elszántság nélkül nem követhetjük az eretneknek kikiáltott és kivégzett Mesterünk Útját, amely egyedül vezet a Célba, az Isten Országának megvalósulásához.